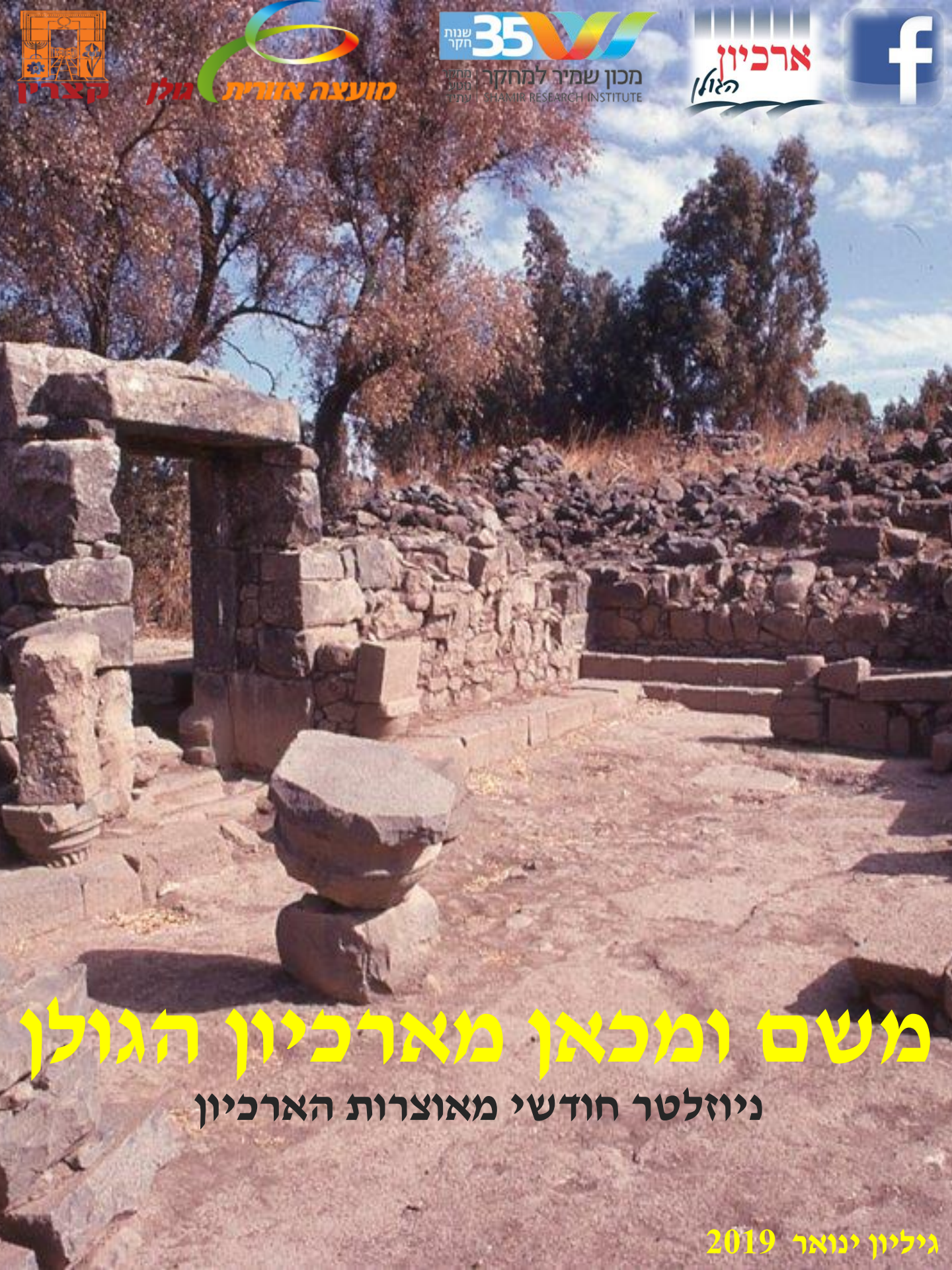

משם ומכאן מארכיון הגולן

ניוזלטר חודשי מאוצרות הארכיון

גיליון ינואר 2019

ממדפי הארכיון...

השנה יציין ארכיון הגולן 30 שנה להיווסדו.
ב-1989 קם הארכיון ומראשית דרכו ישב יחד עם
המכון לחקר הגולן (כיום 'מכון שמיר למחקר') בבניין
מגורים ברח' שיזף בקצרין.
בחלוף השנים, כשפעילות המכון והארכיון הלכה
וגדלה, עבר משכנם למבנה החדש סמוך למכללת
'אוהל'.

לרגל שנת ה-30 לארכיון, נגיש לכם מדי חודש
ניוזלטר עם חומרים מתוך הארכיון ועדכון על
פעילויות קהילתיות המשמשות לחשיפת חומרי
הארכיון לקהילה בגולן וברחבי הארץ.

קריאה מהנה,
צוות ארכיון הגולן

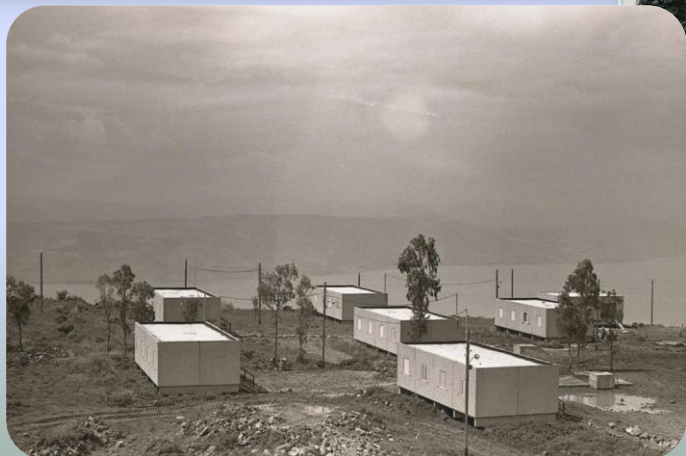
החודש לפני....

שלושה ישובים עלו לקרקע בחודש ינואר:

קיבוץ מבוא חמה

ב-22.1.1968 עלה הקיבוץ לקרקע, תחילה בנקודה זמנית באל-חמה.

בספטמבר 1969 עברו חברי הקיבוץ לנקודת הקבע.
כיום מונה אוכלוסיית הקיבוץ 484 תושבים.
השנה ציין הקיבוץ יובל להיווסדו.

מבוא חמה, 1969

החודש לפני....

קיבוץ עין זיוון

קיבוץ עין-זיוון עלה לקרקע בינואר 1968 ותחילה התיישבו חבריו בנקודה זמנית בקוניטרה. בסוף חודש ינואר 1968 עבר הקיבוץ לנקודת הקבע. אוכלוסיית הקיבוץ מונה כיום 332 תושבים. השנה ציין קיבוץ עין זיוון יובל להיווסדו.

עין זיוון, 1968

החודש לפני...

נמרוד

היישוב נמרוד עלה לקרקע ב-31.1.1982, תחילה כהיאחזות נח"ל.

בינואר 1999 הוכרז נמרוד כישוב קבע. הישוב מונה כיום כ-80 תושבים.

חורף בנמרוד, 2000

הארכיון בשירות הקהילה

פתחנו את שנת 2019 בפרויקט משותף עם מדרשת קשת-יונתן. צוות הנהלת המדרשה בשיתוף רכזי ההדרכה והמדריכים מקדמים כתיבתו של ספר אודות ההתיישבות המחודשת בגולן.

במסגרת כתיבת הספר מגיעים מדריכי המדרשה לאסוף חומרים מארכיון הגולן, לרבות תיעוד ראשוני שיהווה נדבך משמעותי בספר המיוחל.

נאחל הצלחה רבה לפרויקט החשוב והמיוחד הזה.

מדריכי המדרשה בספריית
הארכיון

גב' רינה דגני, מוותיקות קצרון, עם אביתר ליכטמן מביה"ס שדה

ארמון האמיר פאע'ור בצומת ווסט/ערן מאיר

רמת הגולן של ימינו היא אולי האזור השקט והבטוח ביותר מבחינת בטחון פנים במדינת ישראל. אולם מצב זה שונה עד מאוד מזה ששרר באותו אזור לפני 120 שנה.

תחת שלטון האימפריה הע'ותמאנית הלך והדרדר מצב הביטחון האישי בארץ ישראל כולה אך בעיקר באזורים המרוחקים ממרכזי השלטון. שבטים בדואים אשר היו מגיחים עם בוא החורף ממדבריות ערב היו עושים במרחבי הגולן כבשלהם.

רק סוף המאה ה-19 חל שיפור משמעותי וחלק מהשבטים הנוודים אף עברו להתיישבות של קבע בחלקים שונים של הגולן.

מבין אותם שבטים ידוע במיוחד הוא השבט ערב אל- פאדל שהיה חזק ועשיר במיוחד. מרכזו של השבט היה בכפר ווסט שבצפון הגולן אך אדמותיו השתרעו גם בעמק החולה שלמרגלות הרמה. בסוף המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20 עמד בראשו של השבט האמיר מחמוד **פאע'ור**. אמיר זה בנה לעצמו שני ארמונות. האחד בגולן- סמוך לצומת ווסט, היא צומת האמיר, והשני בצפון עמק החולה, בתחומי קיבוץ הגושרים של היום.

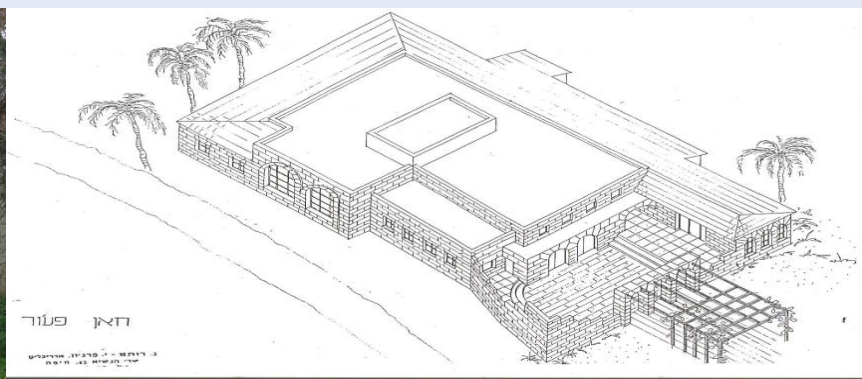
ארמון האמיר פאע'ור בצומת ווסט/ערן מאיר

בני השבט ישבו בכפרים שבסביבה – סומקה (צפונית לווסט), סכיד (דרומית למושב אודם) ועין אל-בלאט (ממערב לווסט). בית הקברות של השבט היה על פסגת תל שיבאן (סמוך למושב שעל).

בשנות ה-30 של המאה הקודמת מכר האמיר חלק מאדמותיו שבעמק החולה ועל מקומם קמו כמה ישובים עמיר, דן, דפנה ועוד. הארמון שבעמק ניטש ולימים שולבו שרידיו בבית ההארחה של קיבוץ הגושרים.

האמיר קיים קשרי ידידות גם עם מתיישבי עמק החולה. אנשי 'השומר' אף ביקרו בארמונו שבגולן ותיארו את אולם קבלת האורחים אשר היה מכוסה מרבדים יקרים.

הארמון בצומת ווסט נבנה מאבני גיר אשר הובאו ממרחק ובלטו על רקע אבני הבזלת השחורות מהן נבנו שאר הבתים בסביבה, הוא המשיך לשמש למגורים עד מלחמת ששת הימים. במהלך המלחמה נערכו קרבות קשים באזור מושבם של בני ערב אל-פאדל וכמו שאר תושבי הגולן הערבים הם נמלטו אל סוריה. הארמון נותר שומם ושיני הזמן נגסו בו. אף על פי כן ניתן להתרשם גם כיום מיופיו ופארו של המבנה.

חולץ' מהארכיון

יחידת חילוץ גולן, נוסדה בשנת 1982 ע"י חברים תושבי רמת הגולן והגליל במטרה לסייע לאנשים שנקלעו למצוקה במהלך טיולים ברמת הגולן והגליל העליון, בכל תנאי מזג האוויר ובכל ימות השנה. יחד עם הקמת היחידה מוסדה גם עמותה פרטית רשומה, שתכליתה לסייע ליחידה בכלל ולמחלצים בפרט בשיפור היכולות המבצעיות.

בשנת 1984 נרשמה היחידה כיחידה משטרתית מיוחדת לחילוץ והצלה המבוססת כולה, מהמפקד ועד אחרון המחלצים, על מתנדבים ללא כל תמורה!

היחידה מונה כ- 70 חברים תושבי האזור ובמהלך השנים התנדבו ביחידה כ- 150 חברים.

מיום הקמתה ועד היום, טיפלה היחידה בכ- 3,000 אירועים. ראוי לציין שמיום הקמת היחידה הצליחו חבריה להציל ולמנוע מוות ופגיעה קשה יותר ברוב מוחלט של המקרים אליהם הוזנקה היחידה.

עיקר יעודה של יחידת החילוץ מושתת על חילוץ יבשתי קרקעי, הכוללים גם אפשרויות חילוץ ואיתור, כגון חילוץ ממים זורמים, חילוץ מתוואי קרקע קשים, חילוץ ממצוקים וממבנים גבוהים וכד'.

בארכיון הגולן נאספו עם השנים תמונות וסרטים מפעילות היחידה. לפניכם תמונות שצולמו באימונים וחילוצים בין השנים 2003-2008.

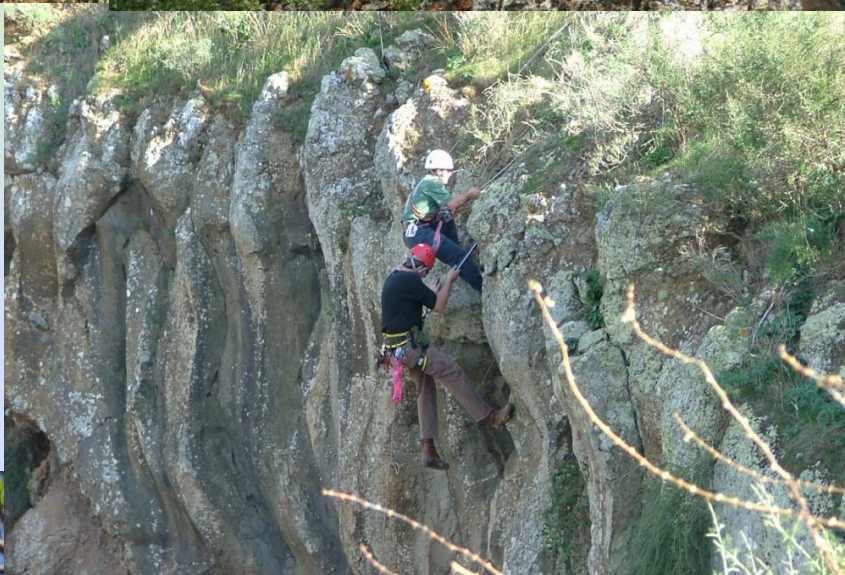

תודה לאריאל המרשלג, דובר יחידת חילוץ גולן,
שסייע בכתיבת מאמר זה

'חולץ' מהארכיון

אריאל המרשלג, דובר היחידה:
"היחידה הגיעה להישגיה בעיקר
בשל מוטיבציה של החברים שכולם
מתנדבים המשקיעים זמן רב
בחילוצים, באימונים, בפגישות
ובהשתלמויות מקצועיות, וכמובן
מאמץ מנטאלי ונפשי, והכל
בהתנדבות גמורה"

'חולץ' מהארכיון

אריאל המרשלג, דובר

היחידה: "יחידת החילוץ

מתאמנת בכל השנה כדי

לשמור על כשירות לאתר,

לחלץ, להגיש טיפול רפואי

ולפנות מטיילים, תלמידים,

אזרחים וחיילים שאיבדו דרכם

בתנאי שטח קשים, נקלעו

לסכנות שונות או נפגעו באסון

או בפגעי טבע, בעת טיול או

במהלך פעילות אחרת"

ולסיום

לכל המעוניינים במידע נוסף ומרתק אודות
ההתיישבות בגולן, ארמון האמיר בווסט
ויחידת חילוץ גולן, וכמובן על כל תחום
הקשור בגולן מוזמנים להגיע לארכיון
בימים א'-ה'

בין השעות : 08:00-16:30

טל': 04-696-3290

מייל: archive@gri.org.il

חפשו אותנו במרשתת:

[/ https://he-il.facebook.com/golanarchive](https://he-il.facebook.com/golanarchive)

<http://golanar.haifa.ac.il/topsrch/odot.htm>

